

OBSERVATIE

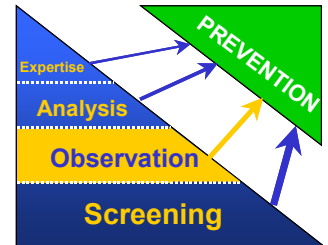
SOBANE methoden: Veiligheid (ongevallen, vallen, uitglijden...)

NIVEAU 2: OBSERVATIE

INLEIDING

Doelstellingen

- Bestuderen van de situatie *in het algemeen* en *op de werkplaats*, voor wat betreft :
 - de werkomstandigheden
 - de risico's op ongevallen door vallen of uitglijden veroorzaakt door de staat van de vloer of het werken op hoogte (ladders, ...).
- De technische maatregelen definiëren die onmiddellijk genomen kunnen worden om de risico's te voorkomen/verbeteren.
- Bepaal of een grondigere **Analyse** (niveau 3)
 - noodzakelijk is
 - dringend is (en zo ja, hoe dringend is ze ?)
 - en met welk doel.

Wie?

- De **werknemers** en hun **staf**.
- De **mensen uit het bedrijf** (staf, studiebureau, interne preventieadviseurs) die de werksituatie goed kennen.

Hoe ?

Een meer gedetailleerde beschrijving van de toepassing van de Observatie methodes bevindt zich in de algemene inleiding van de SOBANE methode.
Alleen de voornaamste richtlijnen zijn hieronder vermeld

De toepassing van de methode is gelijk aan deze gebruikt tijdens het niveau 1
Opsporingsmethode Déparis en de deelnemers zouden dezelfde moeten zijn:

1. Keuze van een kleine groep posten die een geheel vormen, een "arbeidssituatie"
2. Aanduiding van een **coördinator**
3. Voorbereiding van de coördinator: hij leest de **Observatie-methode** in detail en leert hoe ze te gebruiken. De methode wordt aan de betrokken arbeidssituatie aangepast
4. Oprichting van een werkgroep samengesteld uit sleutelwerknemers en uit personen van de technische omkadering. Deze groep bestaat ten minste uit een man en een vrouw in geval van gemengde functie
5. Vergadering van de werkgroep in een kalm lokaal dicht bij de werkposten (gemiddeld gedurende 2 uren)

OBSERVATIE

6. Duidelijke uitleg door de coördinator van het doel van de vergadering en van de procedure
7. Discussie over iedere rubriek door zich te concentreren op:
 - wat **concreet** kan worden gedaan om de situatie te verbeteren, door wie en wanneer
 - datgene waarvoor, op **Analyse** niveau, de hulp van een preventieadviseur moet worden ingeroepenDe discussie steunt op de werksituatie met in achtneming van de karakteristieken van de werknemers en, in het bijzonder, het feit dat het om mannen of vrouwen gaat, jonge mensen, oudere, mensen die de lokale taal kennen of niet ...
8. Na de vergadering, voorbereiding van de synthese door de coördinator van de voorgestelde oplossingen met:
 - de gebruikte tabellen, met uitvoerige informatie betreffende de vergadering
 - de lijst met mogelijke oplossingen met voorstel van wie doet wat en wanneer
 - de lijst met de meer in detail te bestuderen punten op niveau 3, Analyse, met de voorrangspunten.
9. Voorstelling van de resultaten aan de deelnemers, aan de directie en aan de comité van preventie en bescherming voor aanpassingen, toevoegsels en beslissingen.
10. Vervolg van de studie voor de niet opgeloste problemen door middel van de methode van niveau 3, **Analyse**

Bij gebrek aan macht een vergadering plannen van 3 tot 6 personen, de coördinator leidt de Observatie alleen of met een à twee personen en mogelijkterwijs op de plaats van de arbeid. Deze niet ideale situatie blijft noodzakelijk aangezien ze de preventie bevordert en een eventuele beroep kan worden gedaan op een externe deskundige.

Te bespreken punten

1. Systematische **inspectie** en onderzoek naar **preventie/verbeteringsmaatregelen** betreffende :
 - de staat van de vloeren
 - de rijwegen voor intern transport
 - de arbeidsplaatsen
 - de trappen
 - het vallen van personen of voorwerpen
 - het gebruik van ladders
2. **Synthese**: beoordelen van de werksituatie **in haar geheel**
 - beoordeling van de **huidige** situatie
 - beoordeling van de **toekomstige** situatie
3. **Verslag van de preventie/verbeteringsacties. Wie doet wat en wanneer ?**
 - noodzaak van een al dan niet dringende **Analyse**, niveau 3, en definiëring van de doelstellingen.
4. **Maatregelen op korte termijn**

OBSERVATIE

Ieder onderwerp van de **Observatiemethode** bestaat uit twee delen:

- De delen "**stand van zaken**" zullen bruikbaar zijn bij een eerste benadering van de werksituatie. Zij omvatten in eerste instantie het **verbeteren** van de situatie conform de wetgeving.
- Wanneer de situatie aan de eisen beantwoordt, volstaat het om slechts de delen "**periodiek toezicht**" te gebruiken die het **behoud** in goede staat van de arbeidsplaatsen omvatten. Op dat ogenblik dient men geen rekening meer te houden met aspecten van fysieke ligging, aantal en uitrusting, die reeds vooraf geverifieerd en verbeterd werden.

In het geval van een belangrijke herstructurering van de onderneming, zal aanbevolen worden de procedure in zijn geheel te hernemen.

OBSERVATIE

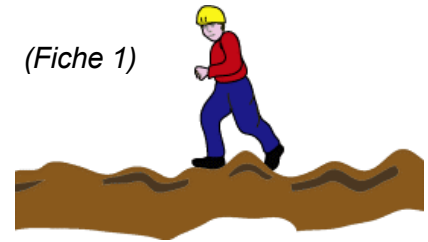
PROCÉDURE

1. Staat van de vloeren

Stand van zaken: controleer:

- De kwaliteit:
 - de stabiliteit van het wegdek (zand, kiezelstenen... waarop men de voeten kan omslaan)
 - de aanwezigheid van roosters of afdekplaten op openingen in de vloer
 - de totale belasting (opgeslagen goederen, machines...) in verhouding tot de maximaal toegelaten belasting

(Fiche 1)

Wat kan concreet worden gedaan om de situatie onmiddellijk te verbeteren?

Wat moet meer in detail worden bestudeerd ?

Periodiek toezicht: controleer:

- De kwaliteit:
 - de aanwezigheid van kuilen, bulten, beschadigde of losliggende tegels
 - de staat van roosters of afdekplaten die op openingen in de vloer geplaatst werden
 - vochtige, gladde vloeren...
 - de aanwezigheid van waterplassen, olievlekken of vet
- Het onderhoud
 - de aanwezigheid van een absorberend product (zand, zaagmeel) om vloeistoffen of gemorste olie op te slorpen
 - regelmatig schoonmaken met specifieke producten : doeltreffendheid van het schoonmaken
- De belemmeringen : buizen, kabels, schaafkrullen, schroot, spijkers, vreemde voorwerpen, onnodige opslag van goederen...
- Aangepast schoeisel (schoenen, laarzen...)

Wat kan concreet worden gedaan om de situatie onmiddellijk te verbeteren?

Wat moet meer in detail worden bestudeerd ?

2. Rijwegen

(Fiche 2)

Stand van zaken: controleer:

- De breedte, rekening houdend met het aantal personen en voertuigen in omloop
- De scheiding tussen de doorgang voor de voetgangers en de rijwegen voor de voertuigen (transpaletten, vorkheftrucks...)
- De algemene signalisatie: verkeersborden, voorrang, vloermarkeringen... die de uitgangen, de richtingen, de hoogteverschillen, de hindernissen aanduiden
- De doorgang boven de transportbanden, lopende banden...
- De aanwezigheid van trapeuning en relingen indien de doorgang zich op een hoger gelegen vlak situeert.

Wat kan concreet worden gedaan om de situatie onmiddellijk te verbeteren?

Wat moet meer in detail worden bestudeerd ?

OBSERVATIE

Periodiek toezicht: controleer:

- De zichtbaarheid voor voertuigen en voetgangers, in het bijzonder op kruispunten
- De staat van de signalisatie in het algemeen voor wat betreft : de verkeersborden, de voorrangregeling, de vloermarkeringen, ... die de uitgangen, de richtingen, de hoogtevverschillen, de hindernissen aanduiden
- De bescherming tegen gevaarlijke activiteiten die gebeuren in de onmiddellijke omgeving ervan : laswerk, vrijkomen van deeltjes...
- Staat van trapeuningen en relingen indien de doorgang zich in de hoogte situeert.

Wat kan concreet worden gedaan om de situatie onmiddellijk te verbeteren?

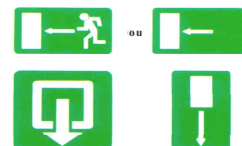
Wat moet meer in detail worden bestudeerd ?

3. Uitgangen, verlichting en nooduitgangen

(Fiche 3)

Stand van zaken: controleer:

- Het aantal en de localisatie van de nooduitgangen
- Gemakkelijk te openen naar buiten toe, moeiteloos en zonder sleutel
- De veiligheid van de deuren: type, openingsrichting, afstand van de trappen, markering op glazen deuren...
 - in geval van controle van toegang, moet een ontgrendeling van de deuren mogelijk zijn van de binnenkant om te kunnen weggaan
- Noodverlichting
 - autonome voeding door middel van een batterij
 - duidelijke signalisatie van de nooduitgangen wanneer de hoofdverlichting uitgevallen is

Wat kan concreet worden gedaan om de situatie onmiddellijk te verbeteren?

Wat moet meer in detail worden bestudeerd ?

Periodiek toezicht: controleer:

- Staat van de nooduitgangen, moeiteloos te openen zonder sleutel
- De belemmeringen
- Staat van de noodverlichting
 - staat van elke lamp
 - regelmatige test van de batterij van elke lamp

Wat kan concreet worden gedaan om de situatie onmiddellijk te verbeteren?

Wat moet meer in detail worden bestudeerd ?

OBSERVATIE

4. Arbeidsplaatsen

(Fiche 4)

Stand van zaken: controleer:

- Hun afmetingen: oppervlakten, hoogtes, vrije ruimte per persoon ...
- De veiligheid:
 - afstand tussen machines
 - toegang tot gevaarlijke zones
- Het aantal, type en de plaatsing van de vuilnisbakken

Wat kan concreet worden gedaan om de situatie onmiddellijk te verbeteren?

Wat moet meer in detail worden bestudeerd ?

Periodiek toezicht: controleer:

- De veiligheid:
 - bescherming tegen vallende voorwerpen en wegspringende deeltjes
 - aanwezigheid van voorwerpen waaraan men zich kan kwetsen of die een val kunnen veroorzaken : spijkers, splinters, scherpe kanten, uitstekende voorwerpen
 - toegang tot gevaarlijke zones
- Netheid en rangschikking van het materiaal en de hulpmiddelen
- Staat van de vuilnisbakken en verwijdering van gevaarlijke grondstoffen (verf, solventen, oliën...)
- Het onderhoud:
 - gebruikte technieken en onderhoudsproducten
 - ongedierte, stofdeeltjes, omvallen van recipiënten van vloeistoffen, vetten, afval
 - frequentie van het onderhoud

Wat kan concreet worden gedaan om de situatie onmiddellijk te verbeteren?

Wat moet meer in detail worden bestudeerd ?

5. De trappen

(Fiche 5)

Stand van zaken: controleer:

- Het ontwerp: maximale last, breedte, hoogte, aantal en plaatsing van trapleuningen...
- De bekleding van de treden : antislipmaterialen
- Aanwezigheid van hellingen: trapleuning/reling, plint, overloop
- Veiligheid tov de rijwegen voor intern transport (leuning)

Wat kan concreet worden gedaan om de situatie onmiddellijk te verbeteren?

Wat moet meer in detail worden bestudeerd ?

OBSERVATIE

Periodiek toezicht: controleer:

- De staat van de treden: anti-slipmaterialen
- Staat van de hellingen: trapleuning of reling, plint, overloop
- Hun onderhoud en obstakels

**Wat kan concreet worden gedaan om de situatie onmiddellijk te verbeteren?
Wat moet meer in detail worden bestudeerd ?**

6. Het vallen van personen of objecten

(Fiche 6)

Stand van zaken: controleer:

- De veiligheid van werkplatformen op meer dan 70 cm hoogte :
 - hun afmetingen
 - de aanwezigheid van leuning
 - vermelding van maximale last
 - de aanwezigheid van een vaste trap
- De openingen in de vloer: deksel of solide afrasteringen
- De uitrusting voor het heffen van lasten (kettingen, kabels, ...)
 - het beleid betreffende het nazicht en het periodiek onderhoud
 - zijn keus voor het uit te voeren werk
 - de vermelding van de maximale belasting
 - de signalisatie door pictogrammen, verlichting

**Wat kan concreet worden gedaan om de situatie onmiddellijk te verbeteren?
Wat moet meer in detail worden bestudeerd ?**

Periodiek toezicht: controleer:

- De veiligheid van werkplatformen op meer dan 70 cm hoogte :
 - hun stabiliteit
 - staat van de leuning
 - de toegangsbeperking
 - orde om het vallen van voorwerpen te voorkomen
 - gebruik van een veiligheidsharnas en een individuele valbeveiliging indien nodig
- De uitrusting voor het heffen van lasten (kettingen, kabels, koorden, ...)
 - het periodiek nazicht en het onderhoud
 - ruimtelijke organisatie :
 - ✦ geen doorgang van personen onder de last
 - ✦ geen verplaatsing van de lasten boven personen

**Wat kan concreet worden gedaan om de situatie onmiddellijk te verbeteren?
Wat moet meer in detail worden bestudeerd ?**

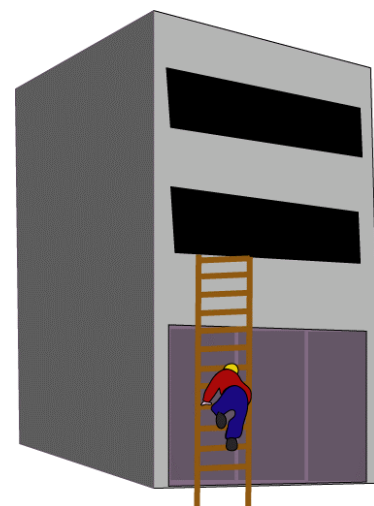
OBSERVATIE

7. Het gebruik van ladders

(Fiche 7)

Periodiek toezicht: controleer:

- De keuze en het nakijken voor het gebruik
 - de gebruiksomstandigheden:
 - ✦ occasionele werken en werken van korte duur
 - ✦ mogelijkheid tot gebruik van steigers, gondels, ...
 - de keuze van ladders in functie van het uit te voeren werk: lengte, stevigheid, materiaal
 - staat van de ladders: ladderbomen, sporten, steunvoet met antislip, bevestigingshaken in het bovenste deel, netheid van stijlen en sporten (olie, vet, modder,...)
- Plaatsing van de ladder
 - het verplaatsen
 - de omgeving waar de ladder wordt opgesteld
 - ✦ stevige en stabiele ondergrond, niet glad en horizontaal
 - ✦ voldoende verwijderd van deuren en doorgangen
 - ✦ of de ondergrond stabiel maken door middel van een paneel vastgemaakt in de vloer
 - blokkeren van deuren en ramen tegenover de ladder
 - de helling: de afstand van de voeten tot het steunpunt is gelijk aan ongeveer 1/4 van de hoogte (ten opzichte van dit steunpunt)
 - blokkeren van de voet van de ladder
 - de wijze van rechtzetten van de niet uitgeschoven ladder
 - het openplooiën van de ladder vanaf de grond
 - de stabiliteit ter hoogte van het steunpunt
 - de overschrijding van het steunpunt
 - vastmaken van de ladder (verplicht wanneer deze meer dan 25 sporten heeft)
- De wijze van beklimmen, afdalen en het werk op de ladder
 - persoon die de voet van ladder tegenhoudt
 - type en staat van de schoenen
 - de wijze van het beklimmen en afdalen van de ladder met voorwerpen
 - de houding op de ladder:
 - ✦ zich vasthouden met één hand
 - ✦ met het zwaartepunt van het lichaam tussen de stijlen
 - ✦ zonder zijdelingse bewegingen
 - ✦ zonder de 3 laatste sporten te beklimmen
 - gebruik van een veiligheidsharnas indien nodig
- Na gebruik
 - de reiniging van de ladder volgens de richtlijnen van de fabrikant
 - ✦ handleiding ivm onderhoud is ter beschikking van de gebruikers
 - het opbergen
 - de verwijdering van de ladder in het geval van gebreken

Wat kan concreet worden gedaan om de situatie onmiddellijk te verbeteren?

Wat moet meer in detail worden bestudeerd ?

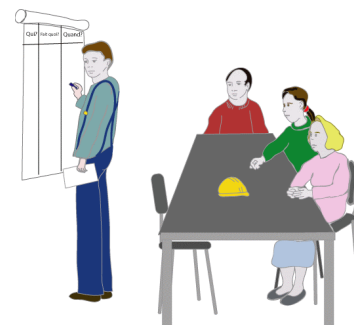
OBSERVATIE

8. Synthese

- **Bestaand risico: beoordeling** van de risico's op ongevallen:

Beoordeling van de **bestaande werksituatie**:

- **op basis van**
 - ✦ de **Observaties** zoals hierboven beschreven
 - ✦ de **staat van de vloeren, de rijwegen, de arbeidsplaatsen, de nooduitgangen**
 - ✦ het **gebruik van ladders**
 - ✦ de **aanwezigheid van trappen**
 - ✦ het **werken op hoogte**
- **vindt u de situatie**
 - ✦ aanvaardbaar ?
 - ✦ te controleren door een deskundige (ergonoom, preventieadviseur...)?
 - ✦ onaanvaardbaar en snel te verbeteren ?

- **Balans van de voorgenomen preventie/verbeteringsmaatregelen**

- bepaal duidelijk **wie wat** doet en **wanneer**, en met welke prioriteit, vanaf de antwoorden aan deze vragen:

Wat kan concreet worden gedaan om de situatie onmiddellijk te verbeteren?
Wat moet meer in detail worden bestudeerd ?

- **Restrisico na preventiemaatregelen**

- evalueer de te verwachten situatie na invoering van de hierboven voorgestelde preventie/verbeteringsmaatregelen.

- **Noodzaak van een grondigere Analyse (niveau 3)**

- ✦ op basis van de noodzaak van tussenkomst door een deskundige
- ✦ op basis van het geschatte restrisico
- hoe **dringend?**
- wat zijn de **doelstellingen** : op welke punten moeten ze betrekking hebben?
 - ✦ voor welke tussenkomsten aan de installaties?

9. Maatregelen op korte termijn

- Verbod van toegang tot bepaalde werkzones of rijwegen ...
- Aanduiden van kuilen, beschadigde tegels ... op vloerniveau
- ...
- Op welke manier?
- Binnen welke termijn?